

ПРОФЕСОР ОЛЕКСАНДР ВАСИЛЬОВИЧ ФЕДИНЕЦЬ штрих до портрету

Ранок першої п'ятниці після Зелених свят у 1960 році. В ординаторській хірургічного відділення Обласної клінічної лікарні звітується про роботу нічна ургентна бригада. Черговий хірург доповідає про ситуацію в стаціонарі і закінчує розповіддю про 50-річну жінку, госпіталізовану шойно з підозрою на "гострий живіт". Шеф хірургічної клініки Олександр Васильович Фединець уважно вислухав інформацію про скарги хворої на болі в череві, нудоту і головний біль, поставив два запитання і, отримавши відповідь, спокійно промовив: "Зараз подивимося". Група лікарів попрямувала до палати, де знаходилася хвора. Вона була мовчазна та бліда, дихання її було частим та поверховим. Олександр Васильович підступив до хворої, уважно обстежив її. Присутні медики та зо два десятки допитливих очей інших хворих стежили у повній тиші за діями авторитетного лікаря. Чекати довелося недовго, лікар чітко вимовив: "Тотуйте хвору до операції. - cholecysta perforans". Ця вся процедура тривала ледь більше двох хвилин. Під час лапаротомії діагноз підтвердився...А через три тижні щаслива жінка щиро дякувала докторові за спасіння свого життя. Це лише один із безлічі подібних прикладів.

Олександр Васильович Фединець народився 13 червня 1897 року у Малому Раковці, на Іршавщині у багатодітній сім'ї дрібного господаря. Середню освіту здобував у Виноградіві та Ужгороді. Аттестат Зрілості отримав в роки Першої світової війни. Був відправлений на фронт, де на нього чекала грізна куля, що поранила легені. Одування було тривалим, але він вижив. Тоді, мабуть, і сформувався остаточно його бажання Олександра стати лікарем.

Навчатися медицині він почав у Будапешті, закінчив у Празі. Диплом універсального доктора медицини отримав на початку 1924 року, тоді ж і повернувся до рідного краю. У 1926 році О.В. Фединець вперше на Закарпатті виконав пряму гемотранфузію. Згодом він був запрошений на Першу кафедру хірургії медичного факультету Братиславського університету, де працював асистентом чотири роки. В цей час О.В. Фединець розпочинає свої наукові дослідження, друкує перші наукові праці. Далі свої знання, здобуті у Празі та Братиславі, він поповнює, працюючи в хірургічних клініках Відня, Цюриху, Мюнхена.

У 1932 році О.В. Фединець остаточно повертається додому і поселяється в м. Мукачеві, починає працювати в Державній лікарні, яка налічувала 329 ліжок. Тут він почав успішно виконувати резекцію шлунку. Згодом його запрошують на посаду завідуючого хірургічним відділенням (на 109 ліжок) Ужгородської міської лікарні. Пізніше мерія міста констатує у своєму звіті: "Місто багато виграло, оскільки найменованийий мав репутацію відмінного хірурга, тому хворі масово прибували до ужгородської лікарні навіть з віддалених місцевостей країни". Деякий час працював у Виноградіві, знову в Мукачеві.

З 1952 року О.В. Фединець остаточно поселяється в Ужгороді і очолює кафедру загальної і факультетської хірургії медичного факультету УжДУ. Через три роки переходить на кафедру госпітальної хірургії і керує її діяльністю до 1975 року. Після цього ще на протязі семи років залишається на цій кафедрі професором-консультантом. Все своє життя він активно трудиться, підтримує зв'язки з вченими-хірургами провідних клінік України, серед яких у нього було багато колег-однодумців, друзів, вчителів. Серед них такі відомі хірурги як академіки О.В. Вишневський, П.А. Купріянов, О.В. Ніколаєв, Ф.Г. Углов, О.О. Шалімов та інші.

Професор О.В. Фединець зробив біля 40 тисяч операцій, бувало, він проводив 10-15 хірургічних втручань за добу, виконуючи часом надзвичайно складні операції, не відмовляючись в той же час від нескладних втручань, що відносяться до рангу "малої хірургії" - і все це з блискучими результатами. Невдачі траплялися, але були поодинокими. Його досвід викладено в більш як сотні наукових праць, присвячених актуальним хірургічним проблемам виразкової хвороби і кишкової непрохідності, білярної системи і простати, етіології, клініці та лікуванню захворювань щитовидної залози, оперативного лікування туберкульозу. Будучи християнином, людиною віруючою, Олександр Васильович був скромним і мудрим, милосердним та людяним. Хворі довіряли йому, колеги і учні поважали і щиро любили свого професора. Він займався активно лікарською діяльністю до 1982 року, а потім, коли вже не виконував операцій, за звичкою ще досить часто навідувався до клініки, де його завжди тепло зустрічали колеги.

Два місяці і п'ять днів не дожив О.В. Фединець до свого 90-річчя. Він помер 6-го квітня 1987 року.

Схилимо голову перед величиною і гуманністю професора, нашого славного колеги. Оберегаймо в своїх серцях світлу пам'ять про нього, наслідуймо його в своїй праці. Віряться, що про цю людину ще не скоро скажуть: "Sic transit gloria mundi".

Євген Вереш,

кандидат медичних наук, доцент,

зав. курсом історії медицини і лікарської етики медичного факультету УжДУ